

ETICĂ PROFESIONALĂ ȘI PROPRIETATE INTELECTUALĂ

Proprietatea intelectuală: instrumente de proprietate intelectuală. Definiții și clasificări

Proprietatea industrial **(continuare)**

Conf. univ. dr. BANU GEANINA SILVIANA
geanina.banu@prof.utm.ro

Proprietatea intelectuală

PI se clasifică în două mari categorii:

Proprietatea intelectuală -
Drepturile de autor (copyright) și
drepturile conexe

-obiectul drepturilor de autor îl
constituie operele de creație
intelectuală din domeniile
științifice, literare și artistice.

Proprietatea industrială

- cuprinde invențiile (brevetele și modelele
de utilitate), mărcile și indicațiile
geografice, desenele/modelele industriale,
indicațiile geografice, proprietatea sui
generis, secretul comercial, topografiile
produselor semiconductoare (TPS)

Proprietatea industrială

Modelul (design-ul/desenul) industrial

 Se referă la aspectele ornamentale sau de ordin estetic ale unei largi varietăți produse industriale sau articole manuale (i.e. de la vehicule până la instrumente tehnice, etc.), respectiv la aspectul care rezultă din caracteristici precum liniile sau culorile articolului respectiv sau ornamentele sale.

 Desenele trebuie să fie originale și, în mod obligatoriu, nonfuncționale, respectiv doar de natură estetică, durata de protecție fiind acordată în general între cinci și cincisprezece ani.

 În funcție de obiectul desenului industrial și de jurisdicția unde se dorește protecția, desenul industrial poate primi, ca alternativă de protecție, dreptul de autor sau legea privind concurența neloială.

Proprietatea industrială

Modelul (design-ul/desenul) industrial

Un model industrial poate consta din:

- **trăsături tridimensionale, cum ar fi forma unui obiect sau**
- **caracteristici bidimensionale precum texturile/model suprafețe, liniile sau culorile unui astfel de articol.**

Modelele industriale se utilizează în cazul unei game largi de produse din sectorul industrial sau meșteșugăresc:

- **de la ceasuri, bijuterii, articole de modă sau alte articole de lux până la echipamente industriale și medicale; de la obiecte casnice, de mobilier și aparate electrocasnice până la automobile și structuri arhitecturale; de la modele textile la obiecte de agrement, cum ar fi jucăriile și accesoriile pentru animalele de companie.**

Proprietatea industrială

Modelul (design-ul/desenul) industrial

Înregistrarea ofera protecție pentru aspectul vizual al produsului, nu si pentru felul cum este realizat sau modul in care functioneaza.

Pentru a putea fi înregistrat, un model industrial trebuie sa fie nou și să aiba un caracter individual.

În România, protecția Desenelor și Modelelor este reglementată de Legea Nr. 129/1992 privind protecția desenelor și modelelor, actualizată.

Desenele și modelele reprezintă elemente de personalizare a produselor și chiar de sporire a valorii lor comerciale. Din acest motiv ele sunt protejate; titularului unui desen sau model înregistrat i se asigură dreptul exclusiv împotriva copierii sau imitării neautorizate.

Proprietatea industrială

Indicația geografică

Este similară mărcii, în sensul că identifică un anumit produs, precum produsele alimentare, cu o anumită sursă de proveniență, respectiv o localitate sau regiune geografică, evidențiind o legătură între calitatea sau reputația produsului și locul de origine caruia i se datorează calitatea respectivă.

Include și denumirea de origine, care se referă în mod special la un anumit tip de produs și, în mod general, la indicarea locului de origine, desemnând astfel un anumit tip de produs care, la origine, a fost fabricat într-un anumit loc ce a conferit numele produsului.

Acest instrument este protejat atât prin drepturile conferite de sistemul național și internațional de proprietate intelectuală, cât și prin alte concepte juridice precum legea privind concurența neloială, legile privind protecția consumatorilor, legile pentru protejarea mărcilor de certificare sau legi speciale pentru indicații geografice sau denumiri de origine.

Indicația geografică

Dreptul de a utiliza o indicație geografică revine, în general, producătorilor locali, iar de valoarea adăugată generată de acest drept beneficiază toți acești producători.

Denumirile de origine reprezintă o subcategorie a indicațiilor geografice. Mai exact, o denumire de origine reprezintă o indicație geografică pentru a cărei utilizare se aplică criterii mai stricte, deoarece aceasta necesită o legătură mai strânsă între calitatea sau caracteristicile unui produs și mediul geografic din care provine acesta, incluzând atât factorii naturali (cum ar fi solul, condițiile meteorologice, etc.), cât și umani (de exemplu, expertiza).

De exemplu, o denumire de origine necesită ca materiile prime să provină din locul de origine și ca procesarea produsului să aibă loc tot acolo . Noțiunea de indicație geografică înglobează denumirile de origine. „Bordeaux” pentru vinul produs în regiunea Bordeaux din Franța, „Havana” pentru tutunul cultivat în regiunea cubaneză Havana sau „Tequila” pentru băutura alcoolică fabricată în anumite zone din Mexic sunt exemple de denumiri de origine protejate în statele care sunt parte a Aranjamentului de la Lisabona cu privire la protecția denumirilor de origine și la înregistrarea internațională a acestora.

Proprietatea industrială

Proprietatea sui generis

1. Se referă la drepturile asupra noilor soiuri de plante, care vizează plate noi, distincte de cele existente, uniforme și stabile.

Protecția durează aproximativ cincisprezece ani.

Excepție la drepturile exclusive sunt excepția pentru cercetare și privilegiul crescătorului (i.e. are dreptul să reutilizeze semințe obținute din propria recoltă).

Protecția sui-generis a noilor soiuri de plante (brevet de soi) este realizată în baza legislației naționale (Legea nr. 255/1998 privind protecția noilor soiuri de plante, modificată în 2007) și a “Convenției internaționale pentru protecția noutăților vegetale” (UPOV), dacă aceste soiuri îndeplinesc condițiile legale (noutate, distinctivitate, uniformitate, stabilitate și denumire generică).

Proprietatea industrială

Proprietatea sui generis

2. Se referă la drepturile asupra bazelor de date.

Prin dreptul sui-generis se protejează și conținutul unei baze de date, independent de faptul dacă, în dispunerea datelor în bază, poate fi pus sau nu în evidență un element de creativitate, cu condiția să fi fost o investiție substanțială în obținerea, verificarea sau prezentarea materialului.

Spre deosebire de protecția prin dreptul de autor, protecția bazelor de date printr-un drept de sui-generis aparține și este exercitată de cel care a realizat baza de date. Prin protecția sui-generis, realizatorul de baze de date dobândește dreptul exclusiv de a autoriza și de a interzice extragerea și/sau reutilizarea totalității sau a unei părți substanțiale a bazei de date, evaluată calitativ și/sau cantitativ.

Exceptarea de la exercitarea dreptului exclusiv are loc pentru două situații: lipsa unui scop comercial în utilizare și urgența națională sau derularea unor proceduri administrative ori judiciare. În situația în care numai o parte a bazei de date este extrasă sau reutilizată, atunci condițiile precizate se aplică acelei părți a bazei de date în discuție. Sursa: [1]

Proprietatea industrială

Proprietatea sui generis

În calculul duratei protecției, intervine ca parametru faptul dacă baza de date a fost sau nu pusă la dispoziția publicului.

Astfel:

- a. dacă baza de date nu a fost pusă la dispoziția publicului, protecția expiră după 15 ani, calculați de la data de 1 ianuarie a anului imediat următor datei la care baza a fost definitivată;
- b. în situația în care baza de date a fost pusă la dispoziția publicului în orice modalitate înainte de expirarea duratei prevăzută la punctul a, durata protecției de 15 ani se calculează începând cu data de 1 ianuarie a anului imediat următor celui în care baza de date a fost pusă la dispoziția publicului pentru prima oară.

Proprietatea industrială

Secretul comercial

Reprezintă un instrument specific celor mai multe sisteme naționale de proprietate intelectuală, fiind diferit de celelalte forme prin faptul că nu conferă niciun titlu explicit creatorului lucrării originale, dar protejează afacerea de divulgarea și folosirea neautorizate de informații confidențiale precum: invenții nebrevetate, liste de clienți, diferite modele ale afacerii, etc.

În general, toate afacerile se bazează pe secrete comerciale pentru a-și proteja activele intangibile care nu dispun de altă formă de protecție. Ingineria inversă nu încalcă legea secretului comercial și permite copierea legală.

Secretul comercial este practic un instrument gratis de protecție, însă nepăstrarea sau divulgarea acestuia poate duce la pierderi însemnate.

Orice informație confidențială care confera unei organizații un avantaj competitiv poate fi considerată secret comercial.

Proprietatea industrială

Secretul comercial

Secretul comercial include, de obicei, și secretul industrial (know-how).

Secretele comerciale se refer, în principal, la:

- procese de fabricatie, tehnici si know-how;
- colectii de date (e.g. liste de clienti);
- schite, desene, planuri, harti;
- algoritmi, procese care sunt puse in aplicare de programe de calculator si programe de calculator în sine;
- formule pentru realizarea de produse;
- catcategorii de afaceri, planuri de afaceri, planuri de export, planuri de marketing;
- informatii financiare;
- inregistrari de personal;
- manuale;
- ingrediente;
- informatii despre activitatile de cercetare-dezvoltare.

Proprietatea industrială

Secretul comercial

Încălcarea secretului comercial poate intra sub incidența Legii nr. 11/1991 privind combaterea concurenței neloiale, cu modificările și completările ulterioare.

Conform Art. 1, pentru a fi caracterizată ca secret comercial, o informație trebuie să îndeplinească cumulativ următoarele cerințe:

- a) sunt secrete - în sensul că nu sunt, ca întreg sau astfel cum se prezintă sau se articulează elementele acestora, cunoscute la nivel general sau ușor accesibile persoanelor din cercurile care se ocupă, în mod normal, de tipul de informații în cauză;
- b) au valoare comercială prin faptul că sunt secrete;
- c) au făcut obiectul unor măsuri rezonabile, în circumstanțele date, luate de către persoana care deține în mod legal controlul asupra informațiilor respective, pentru a fi păstrate secrete.

Proprietatea industrială

Secretul comercial

Detinatorul secretului comercial este orice persoana fizica sau juridica care detine controlul legal asupra unui secret commercial.

Utilizarea sau divulgarea unui secret comercial este considerata ilegala ori de cate ori este savarsita, fara consimtamantul detinatorului secretului comercial, de către o persoana care:

- a. a dobandit secretul comercial in mod ilegal;
- b. incalca un acord de confidentialitate sau orice alta obligatie de a nu divulga secretul comercial;
- c. incalca o obligatie contractuala sau de alta natura care limiteaza utilizarea secretului comercial.

Proprietatea industrială

Topografiile produselor semiconductoare (TPS)

Prin topografie a unui produs semiconductor (TPS), denumită în continuare topografie, în sensul legii, se înțelege o serie de imagini legate între ele, indiferent de modalitatea în care acestea sunt fixate sau codate, reprezentând configurația tridimensională a straturilor care compun un produs semiconductor și în care fiecare imagine reproduce desenul sau o parte din desenul unei suprafețe a produsului semiconductor, în orice stadiu al fabricației sale.

Obiectul protecției TPS: Se protejează topografiile originale, părți originale din topografii sau combinații de elemente și interconexiuni uzuale, dar care, luate în ansamblul lor, sunt originale. O topografie este originală dacă este rezultatul efortului intelectual al creatorilor ei și dacă, la data când a fost creată, nu era uzuală pentru creatorii de topografii și fabricanții de produse semiconductoare.

Proprietatea industrială

Topografiile produselor semiconductoare (TPS)

Drepturile conferite titularului prin înregistrarea TPS:

Înregistrarea unei topografii conferă titularului dreptul de a o exploata comercial, precum și dreptul de a permite sau interzice altor persoane să reproducă și să importe și exploateze topografia sau produsul semiconductor fabricat pe baza acelei topografii. Acesta poate marca pe produsele semiconductoare care includ topografia litera „T” .

Bibliografie

[1] Geanina Banu, *Etică profesională și Proprietate intelectuală*, Suport de curs. Editura Universității Titu Maiorescu, 2022.